

TÜRK KELİMESİNİN ANLAMI	KÜLTÜR MERKEZLERİ	ORTA ASYA'DAN GÖÇLERİN NEDENLERİ	GÖÇLERİN SONUÇLARI
Çin kaynakları: Miğfer	Anav: Orta Asya'daki en eski kültür merkezi, atın ilk defa kullanıldığı kültür	İklim şartları ve coğrafi koşullar	Türk dünyanın birçok coğrafyasına yayılır
Kaşgarlı Mahmut, Divan-ı Lügati't Türk: Olgunluk Çağı	Afanesyova: Türklerin en eski kültür merkezi	Otlakların yetersizliği	Türk kültürleri arasında farklılıklar ortaya çıkar. Yeni göçlerle beslenemediği için bazıları asimile olmuştur
Ziya Gökalp: Törelî, nizam sahibi	Andronova: Orta Asya'da yayılma alanı en geniş kültür merkezi	Boyların birbirleriyle olan mücadelesi	Türkler gittikleri yerlerde devlet kurmuşlardır.
Uygur metinlerinde: Güç Kuvvet	Karasuk: Demir madenin ilk olarak kullanıldığı kültür	Çin, Kitan ve Moğol baskısı	Türk tarihini incelemek zorlaşmıştır
Wambery: Türeyiş	Tagar: En genç kültür merkezi	Bağımsız yaşama isteği, yeni yurt arayışları	Savaşçı özellikleri gelişmiştir
Türkiye tabiri ilk defa Orta Asya için kullanıldı, daha sonra Anadolu için Türkiye tabiri kullanıldı.		Hayvan hastalıkları, salgın hastalıklarının olması	Yerleşik yaşam özellikleri gelişmemiştir
İlk Bizans kaynaklarında 6. yüzyılda Orta Asya için ve 11. yüzyılda Anadolu için Türkiye tabiri kullanıldı.		Cihan hakimiyeti anlayışı	Feodal sistem oluşmamıştır
		Nüfus artışı	Yazılı kültürün gelişimi (matbaa) gecikmiştir Duvar sanatı, mimari kültür gelişmemiştir
		Türklerin atı evcilleştirmesi ve kullanması hareket kabiliyetini arttırmış böylece göçebe hayat kolaylaşmıştır.	Cezalar kısa süreli ya da katı olmuştur. Hayvancılığa dayalı ürünler ihraç edilmiş, tarıma dayalı ürünler ithal edilmiştir

İSKİTLER	ASYA HUN	KAVİMLER GÖÇÜ	AVRUPA HUN	KÖK TÜRK DEVLETİ	II. KÖK TÜRK DEVLETİ	UYGUR DEVLETİ
<p>➤ İlk Türk topluluğudur</p> <p>➤ Bozkırın kuyumcuları (madencilikle uğraştılar, göçebeler)</p> <p>➤ Ekonomileri hayvancılığa dayanır</p> <p>➤ Bilinen en önemli hükümdarları Alp Er Tunga'dır.</p> <p>➤ Pers ve İskit savaşlarının anlatıldığı Şehname'de Alp Er Tunga Efrasiyap adıyla geçer</p> <p>➤ Alper Tunga ve Şu destanları önemlidir</p> <p>➤ Tomris adında kadın hükümdarları vardır</p> <p>➤ Ölülerini kurgan adı verilen mezarlara koymuşlardır</p> <p>➤ Üzengiyi bulmuşlardır</p>	<p>✓ Bilinen ilk Türk devleti</p> <p>✓ Başkent: Ötüken Kurucu: Teoman</p> <p>METE HAN DÖNEMİ</p> <p>✓ En parlak dönem</p> <p>✓ Türk siyasal birliğini sağladı</p> <p>✓ Isıklı ok</p> <p>✓ Onluk sistem</p> <p>✓ İlk düzenli ordu</p> <p>✓ Mete'nin tahta çıkış yılı 209 yılı Türk Kara Kuvvetleri'nin kuruluşu</p> <p>Kİ – OK DÖNEMİ</p> <p>✓ Çinli prenseslerle evlilik</p> <p>Hohan – Yeh Çin egemenliğini ister Çi-çi karşı çıkar.</p>	<p>Çin baskısından kaçan bazı Hun birlikleri Balamir önderliğinde batıya göç etti.</p> <p>Batıya göç eden ilk topluluk Alanlar</p> <p>Avrupa Hun Devleti kuruldu.</p> <p>Türk kültürü Avrupa'ya yayıldı</p> <p>Roma İmparatorluğu ikiye bölündü. (395)</p> <p>Avrupa'da feodalite ortaya çıktı. Kralların otoritesi zayıfladı.</p> <p>Avrupa'da skolastik düşünce ortaya çıktı</p> <p>İlk Çağ bitti, Orta Çağ başladı.</p>	<p>Kurucu: Balamir</p> <p>ULDIZ DÖNEMİ</p> <p>➤ Türkler ilk defa Anadolu'ya girdi</p> <p>➤ Avrupa Hun'un dış politikasını belirledi. Batı Roma ile iyi ilişkiler kurulacak.</p> <p>ATTILA DÖNEMİ</p> <p>✓ En parlak dönem</p> <p>✓ Margus ve Anadolius antlaşmaları ile Bizans'ı vergiye bağladı.</p> <p>*Galya Seferi'ne çıktı.</p> <p>İtalya üzerine sefere çıkar, Roma'yı kuşatır fakat Papa I. Leo'nun isteği üzerine kuşatmayı kaldırır</p> <p>İlek, Dengizek ve İrnek Devlet yıkılma sürecine girdi</p>	<p>▪ Orta Asya'da kurulan ikinci büyük devleti</p> <p>▪ Türk adı resmi devlet adı olarak ilk defa kullanıldı</p> <p>Avarlar'a isyan ederek kuruldu.</p> <p>▪ Başkent: Ötüken Kurucu: Bumin Kağan</p> <p>▪ Devletin batısını: Bumin Kağan</p> <p>▪ Devletin doğusunu: İstemi Yabgu yönetti</p> <p>MUKAN KAĞAN DÖNEMİ</p> <p>▪ En parlak dönem Türk boylarını egemenlik altına aldı.</p> <p>▪ Ülkeyi amcası İstemi Yabgu ile idare etti</p> <p>▪ Asya'daki Avarlar'a kesin olarak son verdi.</p> <p>İSTEMİ YABGU'NUN FAALİYETLERİ;</p> <p>▪ **Akhunlara karşı Sasanilerle ittifak yaptı</p> <p>▪ **Sasanilere karşı Bizansla ittifak yaptı</p> <p>TAPO KAĞAN (TASPAR KAĞAN) DÖNEMİ</p> <p>▪ **Budizmi benimsemeyi kurtultaya teklif etti.</p> <p>▪ **Tapo Kağan öldükten sonra devlet doğu ve batı olmak üzere ikiye ayrılıyor.</p> <p>▪ **Doğu 630 yılında, Batı 659 yılında Çin egemenliğine girer.</p> <p>▪ **682 yılında II. Kök Türk Devleti kuruldu.</p> <p>▪ **630 yılından 682 yılına kadar 50 yıl boyunca Türkler Çin esareti altında yaşamışlardır.</p> <p>▪ **639 yılında Kürşad Ayaklanması yaşanır.</p> <p>▪ Kürşad 39 ayaklanması arkadaşı ile birlikte Çin sarayında esir bulunan **Urku Tigin'i kurtarmayı istemiştir fakat başarısız oldu. Bağımsızlık düşüncesinin simgesi olmuştur.</p>	<p>❖ Çin esaretinde yaşayan Kutluk Kağan, Çin'e karşı isyan ederek II. Kök Türk Devletini kurdu.</p> <p>❖ Başkenti Ötüken'den Karakorum'a taşıdı. Amacı; Çin'i baskı altına almak ve güvenliği sağlamaktır.</p> <p>❖ Vezir Tonyukuk, Kutluk Kağan'a devleti kurma konusunda destek olmuş, vezirlik yapmıştır.</p> <p>❖ Çin'e 46 başarılı sefer yaptı</p> <p>KAPGAN KAĞAN</p> <p>❖ Çin'e 25 başarılı sefer düzenler.</p> <p>❖ Türk siyasal birliğini sağlamaya çalışmıştır.</p> <p>❖ **Bayırkı İsyanı'nı bastırmak için yola çıkan Kapgan Kağan, pusuya düşürülerek öldürülür</p> <p>❖ En parlak dönemi</p> <p>BİLGE KAĞAN DÖNEMİ</p> <p>❖ Ülkeyi kardeşi Kültigin ile beraber yönetti daha sonra onlara Vezir Tonyukuk da yardımcı olmuştur.</p> <p>❖ Bilge Kağan şehirlerin surlarla çevrilmesini, Budizmi ve Taoiz'in kabul edilmesini kurtultaya önermiş fakat bu kurtultay tarafından kabul edilmedi.</p> <p>❖ **Tonyukuk; Kutluk Kağan, Kapgan Kağan ve Bilge Kağan'a vezirlik yapmıştır.</p>	<p>Kurucu: Bilge Kül Kağan</p> <p>▪ Devletin merkezi; önce Ötüken sonra Karabalasagun (Ordubalık)</p> <p>MOYEN – ÇUR (BAYAN ÇUR) DÖNEMİ</p> <p>▪ En parlak dönem</p> <p>▪ Türk boylarını kendi çatısı altında topladı.</p> <p>▪ Talas Savaş sırasında Çin'e yardım etti</p> <p>▪ İpek Yolu ticareti Uygurların etkisi altına girmiştir.</p> <p>BÖGÜ KAĞAN DÖNEMİ</p> <p>▪ Devlet resmi din olarak Maniheizmi benimsedi.</p> <p>▪ **Maniheizme göre savaşmak ve et yemek yasaktır ve tapınak kurmak gereklidir.</p> <p>▪ **Türk tarihinde ilk defa tapınaklar ve mimari Uygurlar döneminde yapılmaya başlanıyor.</p> <p>▪ **Türk tarihinde ilk defa yerleşik hayata geçen devlet Uygurlardır</p> <p>▪ **Uygurların yaşam şekli değişmiş oldu.</p>

AVARLAR JUAN JUANLAR	BULGARLAR	MACARLAR	PEÇENEKLER	KIPÇAKLAR/ KUMANLAR	TÜRGİŞLER	KARLUKLAR	KIRGIZLAR	KİMEKLER	SABARLAR	AKHUNLAR	HAZARLAR
Hem Asya'da hem Avrupa'da devlet kurdu.	Tuna ve İtil(Volga) Bulgarları olmak üzere ikiye ayrıldı.	Kurucusu: Arpad	Teşkilatlanıp bir devlet oluşturamamışlardır fakat Türk tarihinin en etkin boy topluluğu olarak bilinir.	slavlar ile mücadele ederek Karadeniz'e inmelerine engel oldular.	Kurucu: Baga Tarkan	İslamiyet'i benimseyen ilk Türk topluluğudur	Dünya tarihinin en uzun destanı olan Manas Destanı Kırgızlara aittir.	7. yüzyılda Göktürk egemenliğin de yaşadılar	Buğarık isimli kadın hükümdarları vardır	Afganistan'da Hun Türklerinin kurduğu devlettir.	Museviliği benimseyen tek Türk devleti
En parlak dönem Bayan Han	İslamiyeti resmi din olarak benimseyen ilk Türk devleti İtil Bulgarları	Hristiyanlığın katolik mezhebinin benimsediler.	Bizans ordusunda asker olarak görevlendirilen Peçenekler, 1071 Malazgirt Savaşı'nda taraf değiştirerek Selçuklular ile birlikte hareket etti	Ruslar ile yaptıkları mücadeleler Igor Destanı'na konu oldu.	Baga Tarkan adına para bastıran ilk Türk hükümdardır	II. Kök Türk Devleti'nin yıkılmasında ve Uygurların kurulmasında etkili olmuştur.	Yenisey Yazıtları Kırgızlardan günümüze kalmıştır.	Kıtanların baskısıyla batıya göç ettiler ve Kıpçakların egemenliği altına girdiler.	Sasanilere karşı Bizans ile mücadele ettiler	İran'daki Mazdek İsyanı'nın bastırılmasında etkili oldular.	Ticaret gelişmiştir.
Göktürk Kağan'ı Bumin Kağan, Avarlar'a isyan ederek batıya göç etmelerine neden olmuştur.	Almış Han döneminde İslamiyeti kabul eder ve Almış Han Emir Cafer B. Abdullah adını alır.	Hristiyanlığı benimsemelerine rağmen 19. yy'da Dünyada ilk Türkoloji Enstitüsü Budapeşte'de kurdular.		Oğuzlar ile yaptıkları savaşlar da Dedekorkut Destanı'na konu oldu.	Araplarla savaşarak Orta Asya'da İslamiyet'in yayılmasını engellemişlerdir	Arap ve Çinlilerin mücadele ettiği Talas Savaşı'nda Müslümanlara destek vermiştir.	Moğolların Türkleşmesinde etkili oldular.		Anadolu'ya akın yapmışlardır.		Ekonomileri güçlü olduğu için ücretli ordu kurmuşlardır.
İstanbul'u kuşatan ilk Türk devletidir. Sasanilerle ittifak yaparak İstanbul'u kuşatmışlardır.	Tuna Bulgarları ise Hristiyanlığı benimsemişlerdir	Macaristan'da hala Türkçe kökenli birçok kelime kullanılmaktadır.		Altınorda Devleti'nin hizmetine girip Altınorda'nın Türkleşmesinde etkili oldular.		Batı Türkistan bölgesinde kuruldu	Cengizhan'a itaat eden ilk Türk kavmi				Kurdıkları mahkemelerde farklı dinlere mensup kişilere temsil hakkı vermişlerdir. Adalet ve hoşgörüye önem verdikleri için Hazar Barış Çağı denmektedir.
Balkanların slavlaşmasında etkili oldular.				Kıpçaklar, Eyyubi ve Memlük ordusunda askerlik yapmış.		Karahanlıların kurucu unsurunu oluştururlar.					Araplarla savaşarak Kafkaslarda İslamiyet'in yayılmasını engellediler.
				Memlük ordusunun kurucu unsuru olmuşlardır.		Cengizhan'a itaat eden ilk Müslüman Türk boyu					Kürk yolu Hazar ve Bulgar ülkesinden geçer bu sayede ticaret yapmışlardır.
				Codex Cumanicus adında Kıpçak sözlükleri vardır.							